

Asia: OM 5/69/2015

Luonnos korruption vastaiseksi strategiaksi

Lausunnonantajan saate

Tähän voitte halutessanne kirjoittaa saatteen lausunnollenne

-

1. Korruption esiintyminen

Miten suomalainen korruptio mielestänne ilmenee ja millä alueilla / sektoreilla korruption vastaista työtä mielestäsi tulisi tehostaa?

-

Puuttuuko strategialuonnoksen korruptiokatsauksesta olennaista tietoa tai olennaisia lähteitä?

-

2. Korruption vastainen työ

Miten nykyiset korruption torjunnan viranomaisrakenteet mielestäsi toimivat? Miten rakenteita voisi vahvistaa ja yhteistyötä viranomaisten välillä parantaa?

-

Onko teillä näkemyksiä siitä, miten muut sidosryhmät (ml. kansalaisjärjestöt) ja kansalaiset voisivat osallistua korruption vastaiseen työhön?

-

3. Strategian visio

Miten suhtaudutte strategian visioon (s. 3)

Visiossa esitetty tavoitetila on kannatettava.

4. Strategialuonnoksen painopistealueet

Strategialuonnoksen luku 4 käsittelee keskeisimpiä kehitys- ja toimenpidetarpeita (4.1–4.6). Mitkä näistä ovat mielestänne tärkeimmät ja kiireellisimmät? Perustele vastauksenne!

Tärkeimpänä voidaan pitää kehitystarvetta 4.1. Jotta korruptiota voidaan tehokkaalla tavalla torjua yhteiskunnassa, tulee viranomaisilla olla selkeä käsitys siitä, mitkä toimet kuuluvat kunkin viranomaisen tehtäväksi ja miten tietoa vaihdetaan. Viranomaisilla on myös oltava käsitys siitä, millaisiin asioihin omassa toiminnassa on syytä kiinnittää huomiota juuri korruption torjunnan näkökulmasta. Myös 4.2. kohtaa voidaan pitää tärkeänä, sillä korruption torjuminen, paljastaminen ja tutkintaan saattaminen edellyttää, että yhteiskunnassa laajasti ymmärretään se, mitä korruptiolla tarkoitetaan ja miten se ilmenee suomalaisessa yhteiskunnassa.

5. Ehdotetut toimenpiteet

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? a) korruption torjuntaa tukevien rakenteiden vahvistaminen

-

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? b) tietoisuuden lisääminen ja asenteiden muuttaminen

-

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? c) läpinäkyvyyden lisääminen

-

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? d) Korruptiotapausten paljastumisen helpottaminen

-

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? e) Lahjusrikoksiin liittyvän lainsäädännön kehittäminen

-

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin? f) Korruptiotutkimuksen edistäminen

-

Puuttuuko toimenpidesuunnitelmasta mielestänne toimenpiteitä?

-

Mainitaanko toimenpidesuunnitelmassa oikeita vastuutahoja ja onko jotain vastuutahoja unohdettu?

Kohdassa 2.4.5. todetaan korruptiotietoisuuden osalta toimenpiteenä, että järjestetään rahanpesulain mukaisille ilmoitusvelvollisille ja muille ilmoituksia tekeville tahoille koulutusta korruption tunnistamisen tehostamiseksi. Vastuutahoiksi on lueteltu AVI(Etelä-Suomi), POHA, PRH yhteistyössä rahanpesulain mukaisten valvontaviranomaisten kanssa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta (ESAVI) tiedusteltiin luonnoksen valmisteluvaiheessa, voidaanko ESAVI mainita vastuutahona em. kohdassa ja tähän vastattiin myöntävästi, sillä ESAVI toimii rahanpesulain mukaisena valvontaviranomaisena. Luonnoksessa esitetty muotoilu herättää kuitenkin kysymyksen siitä, onko tässä yhteydessä AVI (Etelä-Suomi) erikseen mainitsemalla tarkoitettu vastuuttaa toimenpiteen toteutus muustakin syystä kuin rahanpesulain valvontavastuun johdosta ESAVILLE. ESAVI kuuluu vastuutahoissa mainittujen ”rahanpesulain mukaisten valvontaviranomaisten” joukkoon kuten myös POHA ja PRH. Selvyiden vuoksi voisi olla syytä mainita erikseen kaikki rahanpesulain 31 §:ssä mainitut valvontaviranomaiset

6. Korruption vastaiseen työhön osallistuvat viranomaiset ja toimijat

Onko teillä kommentteja/lisättävää korruption vastaiseen työhön osallistuvia viranomaisia ja toimijoita koskevaan osioon (liite 1)?

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) on mainittu toimenpidesuunnitelman kohdan 2.4.5. vastuutahona. Liitteen 1 viranomaisista ESAVI on jäänyt kokonaan pois ja aluehallintovirastoihin yleensä viitataan VM:ää koskevassa osiossa mainitsematta kuitenkaan ESAVIN roolia rahanpesulain mukaisena valvontaviranomaisena.

Onko teillä tai edustamallanne organisaatiolla/järjestöllä liityntäpintoja korruption ehkäisemiseen? Millaisia?

Kilpailulain (948/2011) nojalla aluehallintovirastot toimivat yhteistyössä Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa alueellisina kilpailuviranomaisina. Hankintalainsäädännön noudattamisen valvonta ei kuitenkaan kuulu aluehallintovirastojen toimivaltaa. Näin ollen aluehallintovirastoilla voi osaltaan olla KKV:n kanssa samankaltainen liityntäpinta korruption ehkäisemiseen kilpailunrajoitusten näkökulmasta poislukien julkisiin hankintoihin liittyvät kysymykset.

7. Muut huomiot

Onko teillä muita strategialuonnokseen tai yleensä korruption torjuntaan ja ennaltaehkäisyyn liittyviä kommentteja?

Mikäli rahanpesulain mukaisten valvontaviranomaisten halutaan levittävän valvomilleen tahoille tietoa korruptiosta ja sen torjunnasta, on viranomaisille järjestettävä asianmukainen perehdytys asiaan liittyen sekä resurssit koulutuksen järjestämiseksi. Kehitys- ja toimenpidetarpeissa kohdassa 4.1. on todettu, että kansallisesti tarvitaan selkeä taho, jolla olisi aineelliset voimavarat ja henkilöstöresurssit korruption vastaisen työn koordinoimiseksi, tukemiseksi, seuraamiseksi ja uusien aloitteiden tekemiseksi. Olisi tärkeää, että tämä taho tuottaisi asiantuntevaa materiaalia muiden viranomainen käytettäväksi niin, että alakohtainen koulutus ja ohjeistus vastaa kansallista käsitystä korruption torjunnasta ja riskeistä eri aloilla.

ESAVIn valvomien rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden määrästä ei ole tarkkaa tietoa, mutta esimerkiksi uutta rahanpesulakia valmisteltaessa on esitetty, että noin 1870 rekisteröidyn tai toimiluvallisen valvottavan lisäksi olisi ESVIn valvottavan olisi jopa 60 000 potentiaalista ilmoitusvelvollista. Valvottavat toimialat vaihtelevat muun muassa kiinteistövälityksestä kirjanpitäjiin ja lakiasiaintoimistoista tavarakaupassa käteistä yli 15.000 euron

arvosta ottaviin. On selvää, että eri ilmoitusvelvollisten alttius korruptiolle vaihtelee suuresti ja esimerkiksi strategialuonnoksen sivulla 2 mainituista riskialueista löytyy vain vähän liittymiä ESAVIN rahanpesulainsäädännön nojalla valvomiin tahoihin. Viranomaisille tulisikin näin ollen varata mahdollisuus korruptiota koskevan tutkimustiedon valossa priorisoida, mille aloille koulutusta on syytä antaa.

Rahanpesulain velvoitteiden osalta koulutusta on perinteisesti järjestänyt Rahanpesun selvittelykeskus. ESAVI on laatinut valottavilleen alakohtaiset kirjalliset ohjeistukset rahanpesulain noudattamisesta. Lisäksi yhteistyössä Rahanpesun selvittelykeskuksen kanssa on järjestetty koulutustilaisuuksia niille toimijoille, jotka ovat myös muun toimintansa lainmukaisuuden osalta ESAVIN valvottavia. Ottaen huomioon sen, että ESAVIN valvontatehtävä rahanpesulain osalta on valtakunnallinen ja käytettäviä resursseja on vähän, tulisi koulutuksen muodon suhteen viranomaisille jättää harkintavaltaa, jotta resurssien käyttö olisi tehokasta suhteessa alan riskialttiuteen. Ohjeistuksilla ja uutiskirjeillä tiedottaminen olisi todennäköisemmin varsinaisia koulutustilaisuuksia tehokkaampi tapa tietoisuuden levittämiseen.

Peltonen Marko

Jantunen Viivi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Elinkeinovalvontayksikkö